

1 Timoteo

en el mixteco del suroeste del distrito de Tlaxiaco
(meh)

Se usan los corchetes [] para encerrar las palabras en que hay duda de que estén en el texto original.

Se usan los medio corchetes _ _ para encerrar palabras adicionales que no se encuentran en el texto original. Se escriben para ayudar a la comprensión de la lectura.

©Wycliffe Bible Translators, Inc 2015

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/mx/>

Tutu' xí'nañú'ún ntee Pablo nuun' Timoteo

Pablo ntee nuun' Timoteo

1 ¹ Nu'u' Pablo, kúvi nì' apóstol Cristo Jesús, ya nchüichí re' nu'u'. Chi ntatúní' Ndiosí' jín Cristo Jesús, ya níso nì' tiñu ya'á. Jee Ndiosí' ví, ya sá'á ya nánitá'ví'-ó. Jee Cristo ví Jesús, ya ñani Ndiosí' sáva tatúní' re' ñiví, jee íyó tuneí ini'-ó, ya sa'á re' ya nkachi'-i. ² Tée nì' tutu' ya'á nuun' nú, Timoteo. Suvinú ví nijia kuéntá' se'ya nì', chi nsikújia nì' ini' nú kuneí ini' nú Cristo.

Na ka' koo manì ini' tátá'-ó Ndiosí' jín Ito'o-ó Cristo Jesús kune'yá ráa no'ó, jín ya kuná'ví ini' ráa kune'yá ráa no'ó, jín ya kune'e' va'a nú sa'á ráa.

Nstú'va Pablo Timoteo ya kumí-i maáa nuun' rá tuntú'ún ya xiné'én' rá ñivi

³ Sáa kuá'an' nì' ñuun' sánitín Macedonia, jee nika' nì', ya kinqo nú ñuun' Éfeso, sáva tatúní' nú nuun' ñivi ká'ví ni, ya koto xiné'én' ráa tuntú'ún, ya sín ká'án' nuun' tu'un vá'a jie'e' Cristo. ⁴ Jee suni tatúní' nú nuun' ráa, ya koto sa'á ráa kuéntá' rá kuentú' yana'án, ya kúvi kuentú' ni, jín rá tu'un ya ntu jínu, ya ká'án' jie'e' nasa vaji rá jí'-ó yana'án. Rá tu'un su'va sikántátú'un ka'á rá ñivi, nsú ka' sikúnkuvi ráa nuun' Ndiosí' jie'e' tu'un re' ya kúneí ini'-ó. ⁵ Jee tátúní'-ó su'va nuun' ñanítá'án-ó ya kúneí ini' ráa Cristo, sáva kunuun' ráa ñin inka ráa,

ya kene-e ne ánima' noo;

jín ne ya kuni' ráa ya ntuví níso kuachi siki' ráa;

jín ne ya ntu ñúnkúún ni ka' sá'á ráa ya kúneí nijia ini' ráa Cristo.

⁶ Soo sava ñivi nnusín raa nuun' ichi íyó su'va, jee ntiin raa inka ichi, ya nékáyó kál'án' sñi' ni. ⁷ Chi kuíni raa xin'één' raa ley, ya njia'a Ndiosí' nuun' Moisés, soo ntu jiáku'un ini' raa jie'e' tu'un ya káchí' raa, jín jie'e' ya íchí sanáa raa.

⁸ Jíní'-ó ya va'a ví ley vá, retú jiátíñú'-ó maa sánikua' káchí' Ndiosí'. ⁹ Íyó tiin kuéntá'-ó, ya nsá nsa'á Ndiosí' ley nuun' ñivi naa'. Chisa' nsa'á re' maa nuun' ñivi ntu káníjiá ley jín ñivi kújiáá ini;

jín nuun' ñivi ntuví íyó Ndiosí' nuun' raa jee sá'á raa kuachi;

jín nuun' ñivi ntuví íyó ya ñá'nú nuun' raa nuun' Ndiosí', jee kúichi ini' raa re';

jín nuun' ñivi ya jiá'ní' raa tátá' raa, jín náná' raa, jín inka ñivi;

¹⁰ jín nuun' ñivi kúsíki jín inka ñivi, ya ntu kúvi ñasí'í re' áxí ntu kúvi yí ña;

jín nuun' rá ñivi kúvi xe'ne;

jín nuun' ñivi sákuí'na raa ñivi;

jín nuun' ñivi tú'un;

jín nuun' ñivi sánáa raa nuun' tu'un kál'án' raa jín tuntú'un nuun' ñivi;

jín nuun' ñivi ya sá'á né ni iin tiñu, ya íyó sñin nuun' tu'un jíní'-ó ya tu'un naa' ví, ya kál'án'-a ¹¹ sánikua' káchí' tu'un vá'a Ndiosí' jie'e' Cristo, ya kúvi tu'un vii' maa ñá'nú. Jee na ka' netu' ka' kúvi Ndiosí'. Jee nteñíñú re' nu'u', ya stekútu'un nì' maa.

Nñakuatá'ví Pablo jie'e' ya kúná'ví ini' Ndiosí' né'yá-a re'

¹² Jyá'a nì', ya kuta'ví' nì' nuun' Ito'o-ó Cristo Jesús, ya chíneí chítuvi re' nu'u'. Jee jiá'a nì', ya kuta'ví' nì' nuun' re', chi nkúneí ini' re' ya síkúnkuví nì' ntaká tiñu, ya tátúní' re' nuun' nu'u', jee ñani re' nu'u' sa'á nì' tiñu ya'á. ¹³ Ñani re' nu'u' nuun' tiñu vá, súníka' nka'an' niva'a nì' síkì' re', jee nito u'ví' nì' síkì' rá ñivi re', jee ntenuun' nì' nne'yá nì' raa. Soo nkuná'ví ini' re' nne'yá re' nu'u', chi nsa'á naan nì' ya'á, chi ntiá'an inu

ini' ni' Cristo. ¹⁴ Jee niyo maní nasíkuiti' ini' Ito'o-ó nne'yá re' nu'u', sú ntu íyó ní'in ni' maa. Su'va nsá'á re', ya kuneí ini' ni' re', jín ya kunuun ni' rá ñivi, chí yí'í ni' nuun' Cristo Jesús.

¹⁵ Tu'un naa' ví ya'á. Jee íyó tiin ni' ñivi tu'un ya'á, ya káchí', ya Cristo Jesús ya nkiji nuun' ñiví, sáva sa'á re' ya nanitá'ví' rá ñivi kuachi. Jee nu'u', ñakoso' ni' ka' nuun' ya nsá'á ni' kuachi manasí nijia. ¹⁶ Soo jie'e' manasí nsá'á ni', jee nkuná'ví ini' Jesucristo nne'yá re' nu'u', sáva stúvi re' ya ntu ñúkú'vá ini' re', ya ká'nú íyó ini' re'. Su'va nstúvi re' maa jín ni' nuun' rá ñivi, sáva koo iin ichi ntaji re' nuun' rá ñivi inu ini' ráa kune'yá ráa re', sáva ni'in' ráa, ya kuteku' ráa níínkání jín re'. ¹⁷ Saáva íyó sa'á ñá'nú ni' ñivi nuun' Ndiosí', ya kúvi re' rey kúñá'nú nuun' ni'i, ya tátúní' re' níínkání. Jee ni nsá jí'í' re'. Jee maáré' ví ya ntu túvi kune'yá-ó. Métú'ún Ndiosí' vá kúvi re'. Íyó nakuétú'ún ni' ñivi níínkání ya vii nasíkuiti' kúñá'nú re'. Su'va koo. Amén.

¹⁸ No'ó, Timoteo, ya kúvi kuéntá' se'ya ni'. Tiñu ya'á tétíñú ni' no'ó, sánikua' nkachi' sava rá ñanitá'án-ó, ya njia'a Ndiosí' tu'un nuun' ráa. Tétíñú ni' no'ó, sáva nunasí nú sikúнкуvi va'a nú tiñu vá, kuéntá' kántá'án va'a iin soldado. ¹⁹ Jee kuni'in, ya kúneí ini' nú Cristo. Jee kue'nu naa' nú ya kuni' nú ya ntu níso kuachi siki' nú. Íyó sava ñivi nsukuíta ichi vá, jee nxináán' ráa, ya kúneí ini' ráa Cristo. ²⁰ Jee sava ráa nsá'á su'va ví Himeneo jín Alejandro. Ya nsiá'a ni' ráa sáva kivi ráa xintín Satanás, sáva kuno'o ráa, sáva sukuá'a ráa maáraa, ya nka'án' niva'a ráa ka' siki' Ndiosí'.

Xiné'én' Pablo jie'e' ya nákuetu rá ñivi

2 ¹ Xí'nañú'ún' ka' nuun' ni'i, náxiní'ví ni' ini' ñanitá'án-ó ya yí'í ráa nuun' Cristo, ya nakuetu-ó nuun' Ndiosí' jie'e' ni' ñivi, jee kakatá'ví'-ó ya jiniñú'ún' ráa, jee kakatá'ví'-ó ya chineí Ndiosí' ráa, jee ku'va-ó ya kuta'vi' nuun' Ndiosí', jie'e' ráa. ² Jee suni sukuán náxiní'ví ni' ini' ñanitá'án-ó ya

nakuetu-ó nuun' Ndiosí' jie'e' rá tee,^{2,2} ya tátúní' nuun' rá ñuun', jín jie'e' ntaká rá tee nísotíñú, sáva kuvi kune'e' ñunkúún-ó jee kune'e' va'a-ó, ni jiá'nu-ó ichi naa' sáni kuíni Ndiosí' jee jiá'nu ñá'nú-ó. ³Íyó va'a ya sa'a-ó su'va jee kúvá'a ini' Ndiosí' né'yá re' tiñu ya'a. Jee kúvi re' ya sá'a ya nánitá'ví'-ó. ⁴Jee kuíni re', ya ñi' ñivi nanitá'ví' raa, jín ya kenta kuká'nú ini' raa ya naá'. ⁵Chi kuachi iin Ndiosí' ni íyó. Jee íyó kuachi iin ni, ya sa'a-a ya nakamani ñivi jín Ndiosí'. Máa Cristo Jesús ví tee vá. ⁶Jee suvíre' nsoko' maaré' jee ni'i' re', sáva nchunáán nká'nú re' nuun' Ndiosí' jie'e' kuachi ni' ñivi. Su'va nstúvi Ndiosí' tiempú' nkaji re', ya kuíni re' sa'a re' ya nanitá'ví' ni' ñivi. ⁷Jee ñani Ndiosí' nu'u', sáva stekútú'ún ni' ya nsá'a Cristo, jee sáva kunisotíñú ni', ya kúvi ni' apóstol. Ya náá' ví ya káchí' ni', jee ntuví kátú'ún ni'. Ñani re' nu'u' sáva xiné'én' ni' rá ñivi ntu kúvi Israel tu'un náá' Ndiosí', jín ya íyó kune'i ini' raa Cristo.

⁸Saáva kuíni ni', ya rá tee nakuetu né ni ví nkuvi, jee nane'en raa na'a raa,^{2,8} ya ntu yí'í raa jín ya nívá'a, ya nkóo tu'un kítí ini' iin inka raa, jín ya nkóo tu'un kántátú'un iin inka raa.

⁹Jee suni sukuán kuíni ni', ya rá ña'an káni kájí ini' raa sáa ku'un raa sa'ma raa. Jee ku'un ninu'un raa sa'ma raa, jee ku'un ñá'nú raa sa'ma raa. Jee kuíni ni', ya nsá nakoto vixí' raa ixixíní' raa, jín ya nsá sikútú raa maaráa jín rá nantíñú yá'vi, kuéntá' su oro, áxí jín rá perla, áxí jín sa'ma ya'vi, maaráa. ¹⁰Soo sikútú raa maaráa jie'e' rá tiñu vá'a sa'a raa, nakuá' sá'a iin ña'an, ya jiá'a yu'ú ña yítíñú ña nuun' Ndiosí'.

¹¹Sáa kútútú rá ñivi sukuá'a raa tu'un Ndiosí', jee iin ña'an íyó kutu'va yu'u' ini' ña tu'un Ndiosí'. Jee íyó chí'i ña maaña xintíín rá tee kúñá'nú nuun' rá ñivi kúne'i ini' raa Cristo, ni kútú'va ña. ¹²Chi ntu jiá'a ni', ya iin ña'an xiné'én' ña tee, ni ya kunisotíñú ña nuun' tee, chisa' nín koo ña. ¹³Chi nsá'a Ndiosí' xí'nañú'ún Adán. Jee kuíre nsá'a re' Eva. ¹⁴Jee ntu

^{2,2}Tu'un ya'a kúvi: Rey

^{2,8}Tiempú' yukuán, niyo "costumbre" ya nane'en rá ñivi na'a raa, sáa nakuetu raa nuun' Ndiosí'.

nxíná'ví koo' Adán. Chisa' nxíná'ví-i ña'an vá, jee nkininkava ña ya njia'a ña nuun' ya ntatúni' Ndiosí'. ¹⁵ Soo nanitá'ví' rá ña'an, retú kuni'in ráña kunei ini' ráña Cristo, jee kunuun ráña ñivi, jee sásíin ráña maaráña nuun' nívá'a, jee kaka ñá'nú ráña. Jee sa'á ráña su'va sáá xta'ví' ráña se'ya.

Nasa koo rá tee yósó' nuun' rá ñivi yí'í nuun' Cristo

3 ¹ Tu'un naa' ví ya'á. Retú ne ni iin tee ya kuíni kunisotíñú re', ya kune kuéntá' re' rá ñivi yí'í nuun' Cristo, jee iin tiñu vá'a kuíni re' sa'á re'. ² Iin tee niso tiñu vá, íyó kúvi re' iin tee, ya ntu kúvi chikuachi ñivi re';

jín ya kúvi re' yí'í métú'ún ña'an ni ne kuvi' ña;

jín ya ñú'ún ñá'nú ini' re';

jín ya ñú'ún káji ini' re';

jín ya jiá'nu ñá'nú re' nuun' rá ñivi;

jín ya íyó máni ini' re', ya ku'va re' ntí' ve'i kinoo ñivi jíka ichi.

Jee kúvi xin'één' re'.

³ Íyó kúvi re' iin tee ya ntu jí'i ví'í nixi', jee ntu jíni-i;

jín ya ntu núkú tuntíxín;

jín ya ntu ñúnúun re' xu'ún ya nsá ní'ín' ninu'un;

chisa' koo masú ini;

jín ya ntu kántátú'un;

jín ya ntu nó'ón ka' ini' re' xu'ún.

⁴ Jee íyó koso' va'a re' nuun' tá'án ve'i maaré', ya ki'í rá se'ya re' na'á re', jee kue'nu ñá'nú ráa.

⁵ (Retú né ni iin tee ntu jíní' koso' nuun' tá'án ve'i maáa, ¿nasa kuvi kuneen kuéntá' re' iin grupo rá ñivi kúnei ini' ráa Ndiosí'?) ⁶ Jee rá tee yósó' nuun' rá ñivi yí'í nuun' Cristo, nsú tee sukuán ninu ini' Cristo kuvi re', sáva nkú'un téyí ini' re',

jee sáva su'va nkininkava re' nuun' kuachi jie'e' ya sijíta Ndiosí' re', sánikuá' nkininkava kui'na' kúñá'nú ^{3:6} jee nsijíta

^{3:6} Diabla

Ndiosí' maa. ⁷ Jee suni íyó kue'nu naa' re', sáva rá inka ñivi, ya ntu kúneí ini' ráa Cristo, kuva'a ini' ráa kune'yá ráa re'. Jee sáva nnáni'in ráa ka'an' u'vi' ráa siki' re'. Jee sáva nkíninkava re' xintíin ku'i'na' kúná'nú.

**Nasa koo rá tee ya néé' siki' ráa sáva chineí ráa
rá ñivi ya kúneí ini' rává Cristo**

⁸ Suni sukuán, rá tee ^{3:8} ya néé' siki' ráa ya chineí ráa rá ñivi kúneí ini' rává Cristo, íyó kuvi ráa tee jiá'nu ñá'nú;

jín ya ntu íyó ráa sansu'va;

jín ya nsú máátiñu jí'i sá'a ráa;

jín ya nkóo u'vi ini' ráa ya nkúnuun ráa xu'ún ya nsá ninu'un nni'ín'.

⁹ Jee kue'nu naa' ráa, sáva kuni' ráa ya ntu níso kuachi siki' ráa, sáa kuiñi nì'in ráa jín tu'un yu'u' jie'e' Cristo, ya sukuán nstúvi Ndiosí' nuun' ñivi, ya kúneí ini'-ó.

¹⁰ Xí'nañú'ún kototúni'-ó ráa. Jee retú ntuná' íyó chikuachi ñivi ráa, jee ku'va nú sa'a ráa tiñu ya'a.

¹¹ Suni sukuán, rá ña'an ^{3:11} íyó kue'nu ñá'nú ráña;

jee íyó kuvi ráa rá ña'an, ya ntu sátú'ún ráña siki' inka ñivi;

jín ya ntu jini ráña;

jín ya sukuáni síkúnkuvi ráña nì'i ya káchí' ráña, ya kúvi kuneí ini' ñivi ráña.

¹² Jee tee ya néé' siki' ráa sáva chineí rá ñivi kúneí ini' Cristo, íyó kúvi re' yí mé'tú'ún ña'an ni ne kuvi' ña, jee íyó koso' va'a re' nuun' se'ya re' jín tá'an ve'i maaré'. ¹³ Jee rá tee chineí vá, ya síkúnkuvi va'a ráa rá tiñu ráa, jee nì'in' ráa ya koo ñá'nú ñivi nuun' ráa, jee nì'in' ráa ka' ya ka'an' neí ini' ráa jie'e' tu'un Cristo Jesús ya kúneí ini' ráa.

Tu'un naa' yu'u' ya nñastúví Ndiosí' jie'e' ichi Cristo

¹⁴ Téé nì' rá tu'un ya'a, sú jiáni ini' nì' kuajiaa' yachi' nì' nuun' néé' nú. ¹⁵ Soo retú kukuéé nì', jee tee nì' tu'un ya'a,

^{3:8} Díasconos

^{3:11} Áxí: rá ñasí'í ráa

sáva kuká'nú ini' nú sáá íyó kune'e' vii rá ñivi ya kúne'i ini' raa Cristo jín iin inka raa. Suviráa kúvi tá'an ve'i Ndiosí'. Suviráa kúvi ñivi Ndiosí' tékú', ya stútú re' raa. Kuéntá' iin neka' yítuvi xini' ve'i, jee kuéntá' yósó' ve'i nuun' koo, chi maaráa yítuvi raa tu'un náá' re'.

¹⁶ Vatu' nijia ya kúvi ya naá', ya manasí ví tu'un yu'u' jie'e' ichi naa' Ndiosí', ya sukuán ntañú'ún nstúvi re' nuun'-ó:

Ndiosí'^{3:16} ntuvi nuun' ñiví, jee niyo yikikúñu re', chi nkenta kúvi re' iin tē.

Nstúvi kájí nijia Tachi' ii' re', ya naa' ví re'.

Ntúvi re' nuun' rá najiá'á' ii' Ndiosí'.

Ntekutu'ún jie'e' re' nuun' rá ñivi ñiví.

Ninu ini' ñivi ñiví re'.

Nnaa re' kuano'on' re' súkún nuun' ñuun' vii nasíkuiti' nuun' tátúní' Ndiosí'.

Rá ñivi níkoyátá ichi Cristo

4 ¹ Soo Tachi' ii' Ndiosí' káchí' kájíkuiti', ya tiempú' kuáni'i, sava ñivi xinoo raa tu'un Cristo, ya kúne'i ini'-ó.

Jee tiin kuéntá' raa tachi' xíná'ví jín tu'un xín'éen' rá kuina'.

² Rá tu'un vá xín'éen' ñivi sansu'va, ya kúvi ñivi tú'ún, chi jíjia ini' raa kátú'ún raa, chi ntu nákani ini' raa kuéntá' ní'i' raa. ^{4:2} ³ Kuniyo raa tana'á ñivi. Jee tatúní' raa ya chusává

ñivi kaji'-i sava nuun' neyu ya yájí'-ó. Soo ya yájí'-ó vá nsa'á Ndiosí', sava kaji' ñivi, ya kúne'i ini' raa Cristo, jín ya jíní' raa ya naá', jee ku'va-ó ya kuta'vi' nuun' re' jie'e'-e. ⁴ Chi ni'i ya nsa'á Ndiosí' íyó va'a. Jee ntu íyó kuichi ini'-ó ni iin, retú nakuatá'ví-ó re' sáá ní'in'-ó maa. ⁵ Chi íyó ninu'un neyu kaji'-ó jie'e' ya káchí' tu'un Ndiosí' jín jie'e' nákuetu-ó nuun' re' jie'e'-e.

^{3:16} Áxí: Suvire'

^{4:2} “Conciencia cauterizados”

Musú' va'a ya kuatínú Jesucristo

⁶ Retú nakutínú nú rá tu'un ya'á nuun' rá ñani' jín rá ku'va yí'í ichi Cristo, jee kuvi nú ñin tee ya sikúnkuvi va'a nú nuun' Cristo Jesús. Jee kujia nú jín rá tu'un, ya kúneí ini'-ó, jín ya xiné'én'-ó, ya ya níkin' nú. ⁷ Chusává maánú nuun' rá kuentú' yana'an, ya kúvi kuentú' ni, jín ya ntu sá'á ñá'nú-u nuun' Ndiosí', kuéntá' nakani ka'á sava ña'an ñá'nú. Chisa' sikújia nú kue'nu nú ichi naa' sáni kuíni Ndiosí'. ⁸ Chi sikújia-ó yikikúñu-ó jee íyótiñu yaku', soo íyótiñu ni'i nuun', retú kue'nu-ó ichi naa' sáni kuíni Ndiosí'. Chi su'va ni'in'-ó ya vá'a ya nchísó yu'ú Ndiosí' taji re' ni ya tékú'-ó tiempú' vitan, jín tiempú' kiji ichinúun' sáá kuteku'-ó ñínkání jín re'.

⁹ Tu'un naa' ví ya'á, jee íyó tiin ñivi ñivi maa. ¹⁰ Chi jie'e' ya'á sátíñú ni'in'-ó jee núnasí-ó sátíñú-ó, ^{4:10} chi njia'a-ó tuneí ini'-ó Ndiosí', ya tékú'. Jee suvire' ví ya kúvi sa'á re' ya nanitá'ví' ntaká ñivi. Jee sáni máá rá ñivi ya ínú ini' ráa Cristo ví ya sá'á re' ya nanitá'ví' ráa. ¹¹ Tatúní' jee xiné'én' rá tu'un ya'á.

¹² Kumí nú maánú sáva nkújiaá' ini' ni ñin ñivi no'ó, jie'e' tee súchí ka' kúvi nú.

Soo ka'an' va'a,

kaka naa',

kunuun nú ñivi jín Ndiosí',

jee kuneí ini' nú Cristo,

jee ninu'un koo nú.

Jee su'va suvinú kuvi ñin ichi nuun' rá ñivi ínú' ini' ráa Cristo, ya kunikin' ráa ichi ya'á. ¹³ Ne kuajiaa' ni', jee kitíñú nú ka'vi nú nuchitú tu'un Ndiosí' nuun' rá ñivi kúneí ini' Cristo, jee nakutínú nuun' ráa sáá sa'á ráa, jee xiné'én' nú tu'un re'.

¹⁴ Koto náan ini' nú sa'á nú tiñu, sánikuá' tu'va nú sa'á nú maa, chi ta'ví' nú ví-i. Chi ntaji Tachi' ii' Ndiosí' maa nuun' nú. Ta'ví' vá ntaji re' maa, sáá rá tee kúná'nú nuun' rá ñivi ya kúneí ini' rává Cristo, nchísó ráa na'á ráa xini' nú, jee njia'a

^{4:10} Íyó inka tutu' ya káchí': nó'o-ó ya ténúun' ñivi yó.

Tachi' ii' Ndiosí' nuun' sava ráa sákachi' ráa, ya kuniso nú tiñu ya'á.

¹⁵ Nani'vi ini' nú rá tiñu ya'á. Jee kitíñú sa'á maa, sáva tuvi káji nuun' ni'i ñivi, ya jíjia ini' nú. ¹⁶ Nito koo nú maánú nasa jiá'nu nú jín nuun' tu'un xíné'én' nú. Jee kuní'in nú nuun' tiñu ya'á, chi retú sá'á nú su'va, jee sa'á nú ya maánú jín suni rá ñivi tésó'o ya káchí' nú, kunikin' va'a rán ichi nánitá'ví'.

Naja sa'á-ó jín rá ñivi ínú ini' ráa Cristo

5 ¹ Koto kúxeen' nú nuun' iin tee ñá'nú, soo nakutíñú nú nuun' re' kuéntá' ká'an' nú jín tátá' nú. Jee nakutíñú va'a nú nuun' rá tee súchí ka', kuéntá' kúvi ráa rá ñani' nú; ² jín nuun' rá ña'an ñá'nú kuéntá' ká'an' nú jín náan' maánú; jín nuun' rá ña súchí ka' kuéntá' ká'an' nú jín rá ku'va maánú. Jee ka'an' ninu'un nú jín ráña.

³ Sa'á ñá'nú nú nuun' rá ña'an ná'ví lá'ví, ya ntu íyó tá'an chineí maa, jee kotova'a rán ráa. ⁴ Retú íyó iin ña'an ná'ví íyó rá se'ya-a áxí rá tiání-i, suviráa vá íyó kutu'va ráa xí'na ka', ya sa'á ñá'nú ráa nuun' ña. Jee su'va sa'á ñá'nú ráa nuun' Ndiosí'. Jee nakoto ráa ña jie'e' ya nito sí'í ráa maáráa. Chi íyó va'a ya sá'á-a su'va, jee kúvá'a ini' Ndiosí' né'yá re' maa.

⁵ Soo ña'an ná'ví nijia, ya nkinoo métú'un, ví ya íyó tuneí ini' ña Ndiosí', jee níkin' ña nákuetu ña nuun' re', jee nuví niñu' ta ichi níkin' ña jíkátá'ví' ña nuun' re'. ⁶ Soo ña'an ná'ví núkú ya sií ini', íyó kuéntá' ya ní'i' ña nuun' Ndiosí', sú tékú' ña.

⁷ Tatúní' nú tu'un ya'á nuun' rá ñivi yí'í nuun' Cristo, sáva nkúvi chikuachi ñivi ráa. ⁸ Soo né ni iin ñivi ya ntu jító re' tá'an ve'i re', jee ví'í ka' retú ntu jító re' sí'í ve'i re', jee nkuichi ini' re' tu'un Cristo, ya kuneí ini'-ó. Jee mánasí ka' sá'á re' nsú ka' iin ñivi, ya ntu ínú ini'-i tu'un Cristo.

⁹ Tiin rá súví rá ña'an ná'ví, sáva grupo rá ñivi kúneí ini' ráa Cristo chineí ráa ráña,

retú ntu núun ya unixiko kuiya' ña;

jee retú nkuvi ña ñasí'í iin tee ni ne kuvi' re';

¹⁰ jee retú túvi yá vá'a sá'á ña nuun' inka ñivi;
 jee retú nsikué'nu va'a ña se'ya ña;
 jee retú niyo manì' ini' ña, yá njia'a ña ntí' ve'i ña kinoo
 ñivi jíkà ichi;
 jee retú nsa'á ña tiñu su'va, sáva kootiñu ña nuun' rá ñivi
 yí'í nuun' Cristo, sú tiñu lá'ví ví, kuéntá' nakete ña jie'e'
 ráa;
 jee retú nchineí ña rá ñivi nó'o;
 jee retú ñitiñú ña nsa'á ña ntaká nuun' yá vá'a.

¹¹ Soo kuniyo nú súví rá ña'an ná'ví núun kuiya'. Chisa' sáá
 sáá ví'í ka' jiá'nu yá ñú'ún ini' ráña nsú ka' kitíñú ráa nuun'
 Cristo, jee kuíni tuku ráa tana'á ráa. ¹² Jee koo kuachi siki' ráa,
 chi nnakani ini' ráa yá nchiso yu'ú ráa yá xí'nañú'ún sáá
 nchi'i ñivi súví ráa nuun' lista. ¹³ Jee suni jía ráa tunkúxí, jee
 jikanuun ráa ve'i ta ve'i. Jee nsá kuachi kukúxí ráa, chi
 násátú'ún ráa, jee chitéñú ráa maáráa tiñu inka ñivi, jee káchí'
 ráa tu'un nsú tu'un kachi' ráa ví. ¹⁴ Saáva kuíni nì', yá ña'an
 ná'ví núun kuiya', natana'a ráa, jee sikué'nu ráa se'ya, jee
 kunee' kuéntá' ráa ve'i ráa. Jee sukuán jee nkúne ña ichi
 nuun' ñivi núní'in ichi Cristo sáva nkúvi ka'an' u'ví'-i kune'yá-
 a ráña. ¹⁵ Chi sava rá ña'an ná'ví nkusín ráa nuun' ichi Cristo,
 jee sá'á ráa sáni kuíni kuina' kúñá'nú naní Satanás.

¹⁶ Retú íyó ña'an ná'ví nuun' tá'an ve'i né ni iin ñivi, ^{5:16} yá
 ínú ini' ráa Cristo, koto va'a ráa ña'an ná'ví vá, sáva grupo rá
 ñivi, yá kúneí ini' rává Cristo, nkúniso rává iin tiñu véi, yá
 koto rává maa. Jee kuvi koto rává rá ña'an ná'ví nijia, yá
 nkinoo métú'ún.

¹⁷ Rá tee kúñá'nú, yá yósó' va'a nuun' rá ñanitá'an, yá níkin'
 ichi Cristo, jee íyó nì'in' ráa siki' ka' yá sáñá'nú rá ñanitá'an
 nuun' ráa, jín yá ku'va rán yá'vi ráa. Ví'í ka' yá maáráa
 stékútu'ún tu'un Ndiosí' jee xíné'én' ráa maa, íyó nì'in' ráa
 yá'vi ráa. ¹⁸ Chi káchí' tu'un Ndiosí' niso nuun' tutu': "Koto
 chú'un ñunu yu'ú xinikí' yá jiáxín' trigú', sáva ku'va rán yá

^{5:16} Rá tutu' vá'a ka' niso tu'un: ña'an

kaji' tì' ntí' „” Jee suni káchí'-i: “Tee sátnú íyó nì'in' rē' yā'vi rē'.” ¹⁹ Koto sá'á nú kuéntá' sáá xíkoñá'an iin ni ñivi siki' iin tee kúñá'nú nuun' ñanítá'an-ó, ré ntuví íyó uvi' áxí uní' ñivi yā xíkoñá'an ráa yā naá' yā íyó siki' rē'. ²⁰ Jee ichinúun' nì'i, nuxeen' nú nuun' rá ñivi níkin' ichi kuachi, sáva kuyu'ví sava ka' rá ñivi, sáva nsá'á ráa maa. ²¹ Ichinúun' Ndiosí', jín Cristo Jesús, jín rá najiá'á' ií' Ndiosí' yā nkaji rē', tétuvi nì'in nì' no'ó, yā sikúnkuvi nú tū'un ya'á, jee koto jiáni yachi' ini' nú. Koto sá'á nú kuéntá' né iin kúvi ñivi, sáá sa'á nú maa, chisa' iin nuún ni koo ñivi nuun' nú.

²² Koto ké'en yachi' nú kani nú ni iin tee kuniso iin tiñu nuun' ñanítá'an-ó, chí xí'na íyó kani va'a ini' nú. Jee suni koto ná kuíni nú jín kuachi sá'á inka ñivi. Jee koo ninu'un nú.

²³ Jie'e' xtáña'an chiji nú jín jie'e' yitá'an yitá'an ni kú'ví' nú, koto jí'i nú kuachi nute ni. Ko'o nú yaku' nute vinú', sáva kutatá ini' nú.

²⁴ Rá kuachi sá'á sava ñivi, kájíkuiti' túvi ne ntiá'an kunaa' kuachi ráa. Soo kuéé ka' natuvi rá kuachi rá inka ráa. ²⁵ Suni sukuán kájíkuiti' túvi yā vá'a sá'á ñivi. Jee rá inka yā ntu túvi su'va, ntu kúvi koo yu'u'.

6 ¹ Ntaká ñivi yā kúvi musú', ^{6:1} yā yí'í na'á iin ito'o, íyó ku'vayuyú ráa yā íyó sa'á ñá'nú ráa nuun' ito'o ráa, sáva nkákuíyuyú ñivi kune'yá ráa Ndiosí' jín tū'un rē' yā xíné'én'-ó. ² Jee rá musú', yā íyó ito'o ráa, yā ínú ini' rává Cristo, ntuví íyó nuun ka' sá'á ñá'nú ráa nuun' ito'o ráa, jie'e' yā ñani' ráa ví rává. Soo íyó sa'á va'a ráa ka' tiñu, chí ito'o ráa yā nì'in' tiñu vá'a vá, kúvi ñivi ínú ini' rává Cristo, jee Ndiosí' jín rá musú' núnúun ráa rává. Xíné'én' nú jee xini'ví nú ini' ñivi tū'un ya'á.

Ná kúvi nijia yā kúvi yā kúká

³ Ré né ni iin ñivi xíné'én' tū'un íyó sín, yā ntu ká'an' nuún jín tū'un naa' Ito'o-ó Jesucristo, jee yā ntu íyó nakuá' xíné'én'

^{6:1} Esclavo (musú' yā ké'en ñivi maa)

Ndiosí' jìe'e' ichi naa' sáni kuíni Ndiosí' ya kaka-ó, ⁴jee vixi' ñivi vá, jee ntuná' jiáku'un ini'-i. Kú'ví xini'-i níní ká'án'-a jìe'e' rá kue'e' tu'un jee kantátú'un-u;

jee nuun' ya'á vaji ya sá'á ú'vi ini' ñivi;

jee kútíxín raa;

jee kakuíyu'ú raa;

jee jáni niva'a ini' ñin inka raa;

⁵jee máni xtáñá'án ñin inka raa;

chi maá ñivi ñita antúni' ví raa,

chi ntuná' jíní' raa ya naá',

jee jáni ini' raa, ya retú kunikin' raa ichi Cristo jee kúvi

ni'in' ví'í raa siki ká'.

[Sa'á sín maánú nuun' ñivi íyó su'va.]

⁶Soo kuéntá' ni'in' ví'í-ó siki ká' kúvi ya yítíñú-ó nuun' ichi naa' Ndiosí', retú kuva'a ini'-ó jín ya kúmí-ó. ⁷Chi ntuná' vaji jín-ó ñivi ya'á, jee ni ntuná' kúvi kè'in' jín-ó. ⁸Soo retú íyó ya yáji'-ó jín sa'ma nú'ún-ó, jee jín rá ya'á kuva'a ini'-ó. ⁹Soo rá ñivi nú'ún ini', ya kukúka raa, jee kininkava raa nuun' ya níyo káné'én ini' raa, jín nuun' ya níyo naan ini' raa, ya kúvi máñá' maáráa, ya sa'á kini raa maáráa. Jee kininkava raa nuun' tìvi raa, jee sikínaan' raa maáráa, ya koo sín raa nuun' Ndiosí' nínkání. ¹⁰Yo'o ntáká [nuun'] ya nívá'a ví ya núnúun' xu'ún. Jee sava ñivi, ya kuíni ví'í raa maa, nxinóo raa ichi Cristo ya kúnei ini'-ó. Jee su'va nkenta xinó'o ví'í raa maáráa.

Sá'á va'a-ó fesá' kunikin'-ó ichi Cristo ya kúnei ini'-ó

¹¹Soo no'ó, tee yítíñú nuun' Ndiosí', yachì' kuiyo nú chusává maánú nuun' ni'i ya nívá'a ya'á. Jee kunikin' ni'in nú, ya kínoo naa' nú; ya kunikin' nú ichi naa' sáni kuíni Ndiosí'; ya kúnei ini' nú Cristo; ya kunuun nú Ndiosí' jín ñivi; ya kuni'in nú ya kúni ni'in nú jín Cristo;^{6:11}

^{6:11} Áxí: ya ká'nú koo ini' nú;

yā koo masú ini' nú.

¹² Núnasí nú sa'á nú fesá' kunikin' va'a nú Cristo, yā kúneí ini'-ó, kuéntá' iin tee síkí sa'á fesá'. Jee ku'un ini' nú, yā taji Ndiosí' ta'vi' nuun' nú, yā kuteku' nú níínkání jín re', chi jie'e' ya'á vá nkana re' no'ó. Jee suni jie'e' ya'á, njia'ayu'ú va'a nú, yā kúneí ini' nú Cristo, ichinúún' kue'e' ñivi, yā kúvi stúvi ráa maa. ¹³ Tétíñú nì' no'ó ichinúún' Ndiosí', yā sá'á re' kuteku' nì'i yā tékú', jín ichinúún' Cristo Jesús, yā nsanáa va'a re' yā naá' ichinúún' tee nísotíñú, naní Poncio Pilato. ¹⁴ Jee ichinúún' ráa tétíñú nì' no'ó, yā sikúnkuvi va'a nú tiñu ntatúní' nì' nuun' nú, sáva ntívi tiñu vá jee sava nkúvi chikuachi ñivi maa, nekua' niji tuku Ito'o-ó Jesucristo. ¹⁵ Jee sa'á Ndiosí' yā nenta Cristo máa tiempú' ñani Ndiosí'.

Na ka' netu' ka' ví Ndiosí'.

Métú'un re' vá tátúní' nuun' nì'i,

yā nísotíñú re'^{6:15} a nuun' ntaká ráa yā tátúní' ráa nuun' rá ñuun',

jee Ito'o nuun' ntaká rá ito'o ví re'.

¹⁶ Métú'un re' vá íyó níínkání jee sá'á re' yā kuteku'-ó níínkání.

Jee néé' re' nuun' túun' ñu'un', yā ni iin ntu kúvi kuyatin nuun' re'.

Jee ntiá'an kuni' ni iin ñivi re', ni ntu kúvi kune'yá ráa re'.

Na ka' koo ñá'nú re' ka' nuun' nì'i níínkání jee íyó fuerza iì' re' yā tátúní' re' nuun' nì'i níínkání.

Su'va koo.

¹⁷ Rá ñivi kúká yā kúmí ví'í nantíñú tiempú' vitan, tetíñú nú ráa, yā koto íyó vixi' ráa, jee yā koto jiá'a ráa tuneí ini' ráa nuun' rá nantíñú kue'e' yiyá'vi, chi ntuví kúun yo'o-o jee ntu sukuáni chíneí-i ráa. Chisa' tátúní' nú nuun' ráa, yā ku'va ráa tuneí ini' ráa nuun' Ndiosí' tékú', yā kue'e' ví'í táji re' nuun'-ó nì'i nantíñú jíníñú'ún-ó, sáva kusii ini'-ó jín-i. ¹⁸ Jee suni

^{6:15} Kúvi re' rey nuun' ntaká rey

tatúní' nú nuun' ráa, ya sa'á ráa rá ya vá'a, sáva kuvi kuéntá' kúká ráa jín kue'e' tiñu vá'a sá'á ráa. Jee koo maní ini' ráa, ya ñi ni koo ini' ráa ku'va ráa ya chineí ráa inka ñivi jín rá nantíñú ráa. ¹⁹ Su'va chu'un va'a ráa ya vá'a, ya kinoo kutu nínkání tiempú' ichinúún', kuéntá' íyó ñi koo nuun' sama' va'a ráa, ya kinoo kutu. Chu'un va'a ráa ya vá'a su'va, sáva ku'un ini' ráa ya va'a ví'í ká' kuteku' nijia ráa jín Cristo.

Tiñu nuun' ñi' njia'a Pablo nuun' Timoteo

²⁰ No'ó Timoteo, kumíva'a tiñu ya ntaji Ndiosí' nuun' nú. Chusává nú nuun' tu'un nékáíyó ká'án' ñivi, ya ntu íyó ñá'nú Ndiosí' nuun' ráa, jín ya núní'in nuun' tu'un naa' Ndiosí', ya káchí' ráa ni ká', ya tu'un níchí ví rá tu'un vá. ²¹ Íyó sava ñivi jiá'a yu'ú ráa nuun' rá tu'un vá, jee nkusín ráa nuun' ichi Cristo, ya kúneí ini'-ó.

Na ká' koo maní ini' Ndiosí' ká' jín ráno'ó.